

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. Vtrum fuerint necessaria in statu post peccatum ante Christum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

art. preced. scilicet, sine quo ad gratiam, ergo. Maior declaratur: quia sicut mens sub Deo, ita Sec.

¶ Circa hanc doctrinam simul cum ea, quae exprimitur in responsione ad secundum dubium occurrunt haec dicta, scilicet quod in statu innocentiae superiora nullo modo dependebant ab inferioribus, & similiter quod anima quantum ad superiorem partem non indigisset accipere aliquid a corporalibus rebus ad sui perfectionem, intelligitur de ipso statu innocentiae communis primo hominis & filij, qui fuissent innocentes, an de primo homine solum, qui solus fuit ante peccatum, Et est ratio dubii, quia in statu innocentiae filij Adae acquisivissent scientiam ex sensibilibus (ut Auctor dicit in prima parte questio. 101.) ac per hoc, superiora aliquo modo dependebant ab inferioribus, & superior pars animae indigebat ad sui perfectionem accipere a corporalibus rebus: cuius oppositum hic dicitur: & propterea haec verba non pertinent ad statum innocentiae communem patri, & filijs. Sed nec de ipso Adam verificatur: quia animae primi hominis competebat modus intelligendi per conversionem adphantasmata, ut Auctor dicit in prima parte, questione 94. articulo secundo: intellectus enim per conversionem adphantasmata dependet aphantasmatibus: ac per hoc superiora dependebant aliquo modo ab inferioribus, cuius oppositum hic dicitur.

¶ Ad hoc dicitur, quod propter doctrinam intelligenda est de statu innocentiae, ut fuit in Adam, tum quia in ipso solo fuit sine dependentia superiorum ab inferioribus, quo ad scientiam, tum quia Auctor non querit absolute de statu innocentiae, sed de homine ante peccatum, ut patet ante peccatum, determinet quod

atum est. * sed eadem est natura hominis ante peccatum, & post peccatum. ergo videtur quod etiam ante peccatum homo indiguerit sacramentis.

¶ 3 Præter. Matrimonium est quoddam sacramentum, secundum illud Ephes. 5. Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & ecclesia: sed matrimonium fuit institutum ante peccatum, ut dicitur Gen. 2. ergo sacramenta erant necessaria homini ante peccatum.

SED CONTRA est, quod medicina non est necessaria nisi egroto, secundum illud Matth. 9. non est opus sanis medicus: sed sacramenta sunt quaedam spirituales medicinae, quae adhibentur contra vulnere peccati. ergo non fuerunt necessaria ante peccatum.

RESPONDEO. Dicendum, quod in statu innocentiae ante peccatum sacramenta necessaria non fuerunt. Cuius ratio accipi potest ex rectitudine status illius, in quo superiora inferioribus dominabatur, & nullo modo dependebant ab eis: sicut enim mens suberat Deo, ita menti suberant inferiores animae vires, & ipsi animae corpus. Contra hunc autem ordinem esset, si anima perficeretur, vel quantum ad scientiam, vel quantum ad gratiam, per aliquid corporale, quod fit in sacramentis: & ideo in statu innocentiae homo sacramentis non indigebat, non solum in quantum sacramenta ordinantur ad remedium peccati, sed etiam in quantum ipsa ordinantur ad animae perfectionem.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod homo in statu innocentiae gratia indigebat: non tamen ut eam consequeretur per aliqua sensibilia signa, sed spiritualiter, & invisibiliter.

AD SECUNDUM dicendum, quod eadem est natura hominis ante peccatum & post peccatum, non tamen est idem naturae status. Nam post peccatum anima etiam quantum ad superiorem partem, indiget accipere aliquid a corporalibus rebus ad sui perfectionem, quod in illo statu homini necessarium non erat.

AD TERTIUM dicendum, quod matrimonium fuit institutum in statu innocentiae, non secundum quod est sacramentum, sed secundum quod est in officium naturae: ex consequenti tamen aliquid significabat futurum circa Christum & ecclesiam, sicut & om-

nia alia in figura Christi praecesserunt.

ARTICULUS III.

Utrum post peccatum ante Christum, sacramenta esse debuerint.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur quod post peccatum ante Christum sacramenta non debuerint esse. Dicitur enim, quod per sacramenta passio Christi hominibus applicatur: & sic passio Christi comparatur ad sacramenta, sicut causa ad effectum: sed effectus non praecedit causam. ergo sacramenta non debuerint esse ante Christi adventum.

¶ 2 Præter. Sacramenta debent esse conuenientia statui humani generis, ut patet per August. 19. contra Faustum: sed status humani generis non fuit mutatus post peccatum, usque ad reparationem factam per Christum. ergo neque sacramenta debuerint immutari, ut præter sacramenta legis naturae, alia statuerentur in lege Moyse.

¶ 3 Præter. Quanto aliquid est magis propinquum perfectio, tanto magis debet ei assimilari: sed perfectio salutis humanae per Christum facta est, cui propinquiora fuerunt sacramenta veteris legis quam ea, quae fuerunt ante legem. ergo debuerint esse similia sacramentis Christi: cuius tamen contrarium apparet, ex eo, quod sacerdotium Christi praedicitur esse futurum, secundum ordinem Melchisedech, & non secundum ordinem Aaron, ut habetur Hebrae. 7. non ergo conuenienter fuerunt disposita ante Christum sacramenta.

SED CONTRA est, quod Augustinus, dicit 19. contra Faustum, quod prima sacramenta, quae celebrabantur & observabantur ex lege, praenuntia erant Christi venturi: sed necessarium erat ad humanam salutem, ut adventus Christi praenuntiaretur. ergo necessarium erat ante Christum sacramenta quaedam disponi.

RESPONDEO. Dicendum, quod sacramenta necessaria sunt ad humanam salutem, in quantum sunt quaedam sensibilia signa invisibilium rerum, quibus homo sanctificatur. Nullus autem sanctificari potest post peccatum, nisi per Christum, quem proposuit Deus propitiorem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiae suae, ut sit ipse iustus & iustificans eum, qui ex fide est Iesus Christus: & ideo

de homine secundum tempus illud, quo fuit antequam peccaret, querit, & non simpliciter de homine, si peccet: rasset enim peccet: rasset in innocentia.

¶ Ad objectionem autem in oppositum dicitur, quod intellectus, quod ad speciem non acquiritur ex sensibus, sed infusus a Deo, procedebat, non dependebat aphantasmatibus: sed videbatur inferioribus, sicut anima videbatur corpore subdito.

¶ Et si queratur, quid respondendum scilicet Auctoris doctrinam sit querenti, an filij innocentes indigissent sacramentis, dicitur quod non fuissent eis necessaria sacramenta, quia principalis perfectio hominis per sacramenta, est per gratiam: homines autem fuissent geniti cum gratia (ut in prima parte questione 101. articulo primo Auctor dixit) non indigissent igitur ex conditione sui status facienti: perfectio hominis quantum ad gratiam, Et quia gratiam continentur dona intellectus perfectio, consequens est, ut nec quod ad perfectionem scientie de supernaturalibus, indigisset sacramentis: eodem enim modo divina sapientia prouidet de principali & accessorio, ut patet ex opposito nostro statu, in quo perfectionem scientie supernaturalis ex sacramentis accipimus: quia per illa tantum gratiam a Deo habemus.

Super Questionis sexagesimeprime Articuli tertium.

Titulus clarus. ¶ In corpore una conclusio: Ante Christi aduentum post peccatum, necesse fuit quaedam sacramenta institui. Probatum Sacramenta sunt necessaria ad humanam salutem, ut signa sensibilia invisibilium rerum, quibus homo post peccatum

4. dist. 1. q. 1. art. 2. q. 4.

arti. 1. huius q. ad 3.

lib. 19. ca. 16. & 17. tom. 6.

lib. 19. ca. 13 in prim. to. 6

etiam sanctificatur. ergo ante Christi aduentum post peccatum oportuit esse quaedam sensibilia signa, quibus fides sua de Christo futuro, hō protellar. tur, ergo oportuit tunc esse sacramenta quaedam. Prima consequentia probatur, quia nullus post peccatum sanctificatur, nisi per Christum, &c. Secunda consequentia probatur: quia huiusmodi signa dicuntur esse sacramenta.

oportebat ante Christi aduentum esse quaedam signa visibilia, quibus homo fidē suam protestaretur defuturo saluatoris aduentu. Et huiusmodi signa dicuntur sacramenta. Et sic patet, quod ante Christi aduentum, necesse fuit quaedam sacramenta institui.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod passio Christi est causa finalis veterum sacramentorum: quae scilicet ad ipsam significandam sunt instituta. Causa autē finalis non praecedit tempore, sed solum in intentione agentis, & ideo non est inconueniens aliqua sacramenta ante Christi passionem fuisse.

AD SECVNDVM dicendum, quod status humani generis post peccatum & ante Christum, dupliciter potest considerari. Vno modo, secundum fidei rationem: & sic semper vnus & idem permansit; quia scilicet iustificabantur homines per fidem futuri Christi aduentus. Alio modo, potest considerari secundum intentionem & remissionem peccati, & expressae cognitionis de Christo. Nam per incrementa temporum, & peccatum cepit in homine magis dominari, intantum quod ratione hominis per peccatum obtenebrata, non sufficerent homini ad recte viuendum praeccepta legis naturae, sed necesse fuit determinari praeccepta in lege scripta, & cum his quaedam fidei sacramenta. Oportebat etiam, quod per incrementa temporum magis explicaretur cognitio fidei: quia vt Gregor. dicit, Per incrementa temporum creuit diuinae cognitionis augmentum. Et ideo etiam necesse fuit, quod in veteri lege quaedam sacramenta fidei, quam habebant de Christo venturo, determinarentur: quae quidem comparantur ad sacramenta, quae fuerunt ante legem, sicut determinatum ad indeterminatum: quia scilicet ante legem non fuit determinate praefixum homini, quibus sacramentis vteretur, sicut fuit per legem, quod erat necessarium, & propter obtenebrationem legis naturalis, & vt esset determinatio fidei significatio.

homil. 16. in Ezech. a me dia.

AD TERTIVM dicendum, quod sacramentum Melchisedech, quod fuit ante legem, magis assimilatur sacramento nouae legis in materia, in quantum scilicet obtulit panem & vinum (vt habetur Gen. 14.) sicut etiam sacrificium nouae legis oblatione panis, & vini perficitur. Sacramenta tamen legis Moisaicae magis assimilantur rei significatae per sacramentum, scilicet passioni Christi, vt patet de agno paschali, & alijs huiusmodi: & hoc ideo, ne propter continuitatem temporis, si permaneret eadem sacramentorum species, videretur sacramenti eiusdem esse continuatio.

¶ Super Quaestione 61. Articuli quartū.

Titulus clarus.

TIn corpore vna conclusio: Oportet in noua lege esse quaedam alia sacramenta. Probatur. Sacramenta sunt signa, qua homo iustificatur: ergo oportet esse alia sacramenta,

4. dist. 7. q. 1. ar. 2. quest. cor. di. 2. ar. 4. q. 1. Et 4. protestantia fides, quae homo iustificatur: ergo oportet esse alia sacramenta,

tur Ioan. 1. Cum igitur sacramenta sint veritatis signa, siue figura, videtur quod post Christi passionem sacramenta esse non debuerint.

¶ Præter. Sacramenta in quibusdam elementis consistunt, ut ex supra dictis patet: sed Apostolus dicit Galat. 4. Cum essemus paruuli, sub elementis mundi eramus seruientes: nunc autem temporis plenitudine veniente, iam non sumus paruuli, ergo videtur quod non debeamus Deo seruire sub elementis huius mundi, corporalibus sacramentis utendo.

¶ Præterea. Apud Deum non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio, vt dicitur Iacobi. 1. sed hoc videtur ad quandam mutationem diuinae voluntatis pertinere, quod alia sacramenta nunc hominibus exhibeat ad sanctificationem tempore gratiae & alia ante Christum, ergo videtur quod post Christum non debuerint alia sacramenta institui.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit contra Faustū 19. quod sacramenta veteris legis sunt ablata, quia impleta, & alia sunt instituta, virtute maiora, utilitate meliora, actu faciliora, numero pauciora.

RESPONDEO. Dicendum, quod sicut antiqui patres saluari sunt per fidem Christi venturi, ita & nos saluamur per fidem Christi iam nati & passi. Sunt autem sacramenta, quaedam signa protestantia fidei, qua homo iustificatur. Oportet autem alijs signis significari futura, praeterita, seu praesentia, ut enim Augustinus dicit 19. contra Faustum, eadem res aliter annuntiatu faciendā, aliter facta: sicut ipsa verba, passurus & passus, non similiter sonant: & ideo oportet quaedam alia sacramenta esse in noua lege quibus significantur ea, quae praecesserunt in Christo praeter sacramenta veteris legis, quibus praenuntiabantur futura.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Dionys. dicit in 5. cap. eccle. hierar. status nouae legis mediū est inter statum veteris legis, cuius figurae impletur in noua lege: & inter statum gloriae, in qua omnis, vnde & perfecte manifestabitur veritas: & ideo tunc nulla erunt sacramenta. Nunc autem quomodo per speculum, & in enigmate cognoscimus, (vt dicitur 1. ad Corin. 13.) oportet nos per aliqua sensibilia signa, in spiritualia deuenire: quod pertinet ad rationem sacramentorum.

AD SECVNDVM dicendum, quod sacramenta veteris legis Apostolus uocat egena & infirma elementa, quia gratiam haec continebant, nec causabant, & ideo vtentes illis sacramentis, dicit Apostolus sub elementis mundi Deo seruisse: quia scilicet nihil aliud erant, quam elementa huius mundi. Nostra autem sacramenta gratiam continent & causant: & ideo non est de eis similis ratio.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut pater familias non ex hoc habere monstratur mutabilem uoluntatem, quod diuersa praeccepta familiae suae proponit pro temporum varietate, non eadem praecipiens hyeme, & aestate, ita non ostenditur aliqua mutatio esse circa Deum, ex hoc quod alia sacramenta instituit post Christi aduentum, & alia tempore legis: quia illa fuerunt congrua gratiae praefigurandae, haec autem sunt congrua gratiae praesentialiter demonstrandae.

Super